

ПРОТОКОЛ

от обществено обсъждане на ДОВОС и ДОСВ за инвестиционно предложение:
*Проект „Яденица“ за увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“
чрез изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир
„Чаира“,* проведено в гр. Белово със засегнатото население в община Белово,
гр. Белово, с. Голямо Белово и с. Сестримо

Днес, **20.06.2017 г.**, от 12,00 часа в салона на НЧ „Св.св. Кирил и Методий-1927“ гр. Белово се проведе обществено обсъждане на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) с всички приложения към него за инвестиционно предложение: *Проект „Яденица“ за увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ чрез изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“.*

Обсъждането се ръководи от г-жа Ани Христова – ръководител управление „Електропроизводство“ на НЕК ЕАД.

Г-жа Христова обяви присъстващите представители на възложителя НЕК ЕАД – г-жа Анастасия Маркова - директор Дирекция „Производство и търговия“ и г-н Милчо Иванов - управител на Предприятие „Язовири и каскади“, г-н Иван Стоянов – централен диспечер и ръководител управление в ЕСО, инж. Костадин Варев – кмет на община Белово, г-н Васил Савов – председател на Общинския съвет на Община Белово, кметовете на кметства Голямо Белово и Сестримо, г-н Димитър Маргаритов – главен проектант и неговия екип, представители на Министерството на околната среда и водите, г-жа Росица Николаева – ръководител на екипа, изготвил докладите и представители на нейния екип.

Обсъждането продължи с изказвания относно Проект „Яденица“ и Докладите по ОВОС и ОСВ.

Г-жа Христова: *(Г-жа Христова обяснява в резюме в какво се състои проектът)* Общественото обсъждане на Доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) се провежда в изпълнение на чл. 97 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и глава 5 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда.

Язовирът ще бъде разположен в източната част на планина Рила, на 21 км от гр. Белово в посока Юндола в землищата на общини Белово и Велинград.

ПАВЕЦ „Чаира“ е най-голямата помпено акумулираща централа в Югоизточна Европа и има основна роля в осигуряването на безопасно и сигурно електроснабдяване. Общата инсталирана мощност в генераторен режим е 864 МВт. (4x216). С възможността си да се включи в паралел за 6 минути ПАВЕЦ „Чаира“ е основна резервна мощност при авария в АЕЦ „Козлодуй“ и стратегически елемент при „черен старт“ на електроенергийната система. През зимните месеци, когато имаше пик в потреблението за последните 20 години и консумацията достигна критичните

7 700 МВт ПАВЕЦ „Чаира“ е един от основните виновници да не се стигне до режим на тока.

Свързването на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ с бъдещия язовир „Яденица“ би увеличило значително използваемостта на ПАВЕЦ в отделните обратими режими, а оттам би се облекчил проблема с балансиране на ВЕИ, респ. ограничаване на конвенционалните мощности в периодите с ниски товари.

За управление на ЕЕС в реално време, изпълнение на графиците за междусистемни обмени и поддържане сигурността в съответствие с изискванията на Европейска мрежа на преносните системни оператори в електроенергетиката (ENTSO-E) (в условия на намалено производство от конвенционални електроцентрали и повишено производство от ВЕИ) е необходимо повишаване на регулиращите възможности на ПАВЕЦ "Чаира" чрез завършване изграждането на язовир „Яденица“.

Система от скачени съдове увеличаваща обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ от 4,2 на 13,4 мил. м³ и ще позволи работа на пълна мощност в генераторен режим продължение от 6 ч. до 20 часа.

Стената на язовир „Яденица“ е каменно-насипна с асфалтобетонова диафрагма с височина от 110 м, дължина по короната 315 м. Напорния реверсивен тунел е с дължина почти 6,75 км и светъл диаметър - 7 м.

МВЕЦ ще обработва екологичните води $Q=0.080$ м³/с, които се пропускат за оводняване на река Яденица след язовирната стена. През горешите летни месеци пропусканите води ще осигуряват по-голямо водно количество в река Яденица от съществуващото положение.

Поради малкия обем на долния си изравнител централата може да работи до 6 часа в генериращ режим, след което са необходими над 12 часа работа в помпен режим, за да бъде върната водата в язовир „Белмекен“.

Дейностите за получаване на ново разрешително за строеж са съфинансирани от фонд „Механизъм за свързване на Европа“ на Европейската комисия. С предоставените средства се финансират подготвителните дейности, като:

- Актуализиране на работния проект;
- Доклад за оценка на въздействието върху околната среда;
- Доклад за оценка степента на въздействие;
- Финансово икономически анализ;
- Подробен устройствен план;
- Издаване на Разрешение за строеж.

С Решение № 707/30.08.2012 г. на Министерския съвет на РБългария язовир „Яденица“, който ще бъде изграден като част от хидроенергийния комплекс „Белмекен-Сестримо-Чаира“, е обявен за национален обект и за обект с национално значение;

Включване на Обект „Яденица“ в редица важни документи, като:

- Споразумението за Действие (Action), сключено на 24.04.2015 г. между Изпълнителната агенция за иновации и мрежи (INEA) към Европейската

комисия и НЕК ЕАД, озаглавено „Проект от Общ Интерес ХИДРО-ПОМПЕНО АКУМУЛИРАЩ ПРОЕКТ В БЪЛГАРИЯ - ЯДЕНИЦА,

- Националният план за инвестиции (НПИ) на Република България за периода 2013-2020 г., където е наименуван „Изграждане на язовир „Яденица“;
- 10 годишен план на ЕСО за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017-2026 г..
- Пътна карта за възобновяване на подготвителните работи за изпълнение на проект „Яденица“ - Увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ чрез изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“, одобрена с решение на СД на НЕК ЕАД № 36/19.05.2014 г.;
- План за управление на речните басейни (ПУРП) в Източнобеломорския район за басейново управление за периода 2016-2021, приет на основание чл. 151, ал. 2, т.1, буква „к“ от Закона за водите с Решение № 1106 от 29.12.2016 г..

Г-н Иван Стоянов: *(Изказва се по отношение важността на Проекта).*

Генерираната електрическа мощност директно се изнася директно на 400 kV. При срив в електропреносната мрежа от ПАВЕЦ „Чаира“ се изграждат коридори към АЕЦ Козлодуй. Централата е със статут на стратегически обект в отрасъла „Енергетика“ от 2009 г. Съседните държави не притежават такива мощности. Единствената система с по-големи възможности е в Чехия. През светлата част на деня се използва като генератор, а през нощта като помпа. Необходимо е да се увеличат на часовете на използваемост. Важността за балансиране на енергийната система е голяма – до 1 млн. мегават часа от помпи. При влизане в сила на европейските правила е увеличен и дела на възобновяемите енергийни източници. Значението на долния изравнител значително нараства, поради увеличаването на дела на възобновяемите енергийни източници.

Инж. Костадин Варев, кмет на община Белово: *(по отношение значението на обекта за община Белово).* Кметът заяви, че населението на общината очаква стартирането на Проекта повече от 15 години. Благодарение на реализацията на Проекта младите хора могат да останат на територията на общината, а други, които са я напуснали, да се завърнат ако имат възможност за работа. Освен това кметът, за когото това е втори мандат като кмет на общината, обяви, че общинската администрация през цялото време е била информирана и държана в течение за развитието на Проекта от Възложителя НЕК ЕАД. В резултат на това той изрази безрезервна подкрепа за този Проект, дори от гледна точка на екологичните опасения по течението на река Яденица. Той заяви, че откакто е изграден ПАВЕЦ „Чаира“ и е планирано изграждането на язовир „Яденица“, водохващането на река Юндолска е предвидено да отпадне и водите да се вливат свободно в река Яденица. Предвидената малка ВЕЦ на стената на язовир „Яденица“ предвижда целогодишен отток по поречието на реката. Особено през летните месеци, когато нивото ѝ пада. От Проекта е видно, че през този период ще бъдат подсигурени по-големи водни количества. Кметът постави няколко въпроса, важни за обществеността. През 2000 г. клон „Хидроелектроинвест“ към НЕК ЕАД изработи цялостен проект за корекция на река Яденица от мястото на вливане на р. Юндолска до вливането ѝ в р. Марица. От 2003 г. общината разполага с проект за

корекция на река Яденица в обхвата на урбанизираните територии – с. Голямо Белово и гр. Белово. Кметът изрази желание за съдействие от страна на Възложителя за осъществяване на този проект, който е с обхват над 3 км и обхваща с. Голямо Белово и гр. Белово. Освен това през 2000 г. при стартирането на подготовката за този проект, НЕК намери възможност да подпомогне реставрацията на църквите „Св. Георги“ и „Св. Никола“, като кметът разчита този процес да продължи. Третият въпрос, поставен от кмета на общината, засяга повреденият от наводнението през 2005 г. каптаж в с. Голямо Белово, като заяви, че предприетите възстановителни мерки от страна на държавата са недостатъчни. Той изрази надежда съвместно с Възложителя НЕК ЕАД да се намери възможност за възстановяване и подновяване на довеждащия водопровод за с. Голямо Белово от водохващания Мердеvene 1 и Мердеvene 2.

Доц. Николаева: *(Представя ДОВОС и ДОСВ).* Жителите на Белово имат представа за Проект „Яденица“ от строителството на обекта до 2005 г.

Представителите на НЕК ЕАД и ЕСО в своите изказвания представиха проекта и неговата роля за повишаване на ефективността на ПАВЕЦ „Чаира“, а с това и решаване на стратегически проблеми за ЕСС на страната.

Проект „Яденица“ включва два основни обекта – яз. „Яденица“ и реверсивен напорен тунел „Яденица“. Той създава възможност за преминаване на ПАВЕЦ „Чаира“ от дневен в седмичен режим на работа (в генераторен режим от 6 ч сега на 20 ч след изграждане на яз. „Яденица“ и в помпен режим от 8.5 ч на 22.5 ч). От това следва повишаване на сигурността на електроснабдяването в посока подобряване структурата на генериращите мощности (основно ТЕЦ и АЕЦ) и повишаване на тяхната ефективност. ПАВЕЦ „Чаира“ се развива с АЕЦ „Козлодуй“. Тогава са изследвани 10 площадки в страната за ПАВЕЦ и наличието в каскада „Белмекен-Сестримо“ на яз. „Белмекен“ един от малкото язовири у нас с многогодишно изравнение на оттока на командната котла определя избора на площадката за ПАВЕЦ.

Още тогава е ясно, че обемът на долния изравнител яз. „Чаира“ от $4.2 \cdot 10^6 \text{ м}^3$ е недостатъчен и се изследват възможности за увеличаването му. Яз. „Яденица“ се оказва най-подходящо решение.

Доц. Николаева разгледа развитието на Проект „Яденица“ в процедурата по ОВОС – Предварителен доклад за ОВОС – 1995 г. и Окончателен доклад за ОВОС – 1997 г. Представи изпълнението на временните и постоянни съоръжения от периода на строителство на обекта 1999 – 2005 г., както и изпълнените мерки, заложи в двете ОВОС. Обектът е достъпен по републиканската пътна мрежа. Необходимостта от ПАВЕЦ „Чаира“ с увеличаване на обема на долния изравнител с 9,2 млн. м^3 на 13,4 млн. м^3 чрез изграждане на яз. „Яденица“ бе подкрепен и с примери от работата на големите ВЕЦ за покриване на товара на възобновяемите източници и със ситуацията в ЕЕС през м. януари 2017 г.

През 2006 г. е разработен работен проект за каменнонасипна язовирна стена със СБЕ, а през 2016 г. е разработен работен проект за каменнонасипна язовирна стена „Яденица“ със АБД. Посочиха се новите съоръжения в проекта от 2016 г.

Новите изисквания към Допълнен доклад за ОВОС са свързани с промените в нормативната уредба след 1998 г., обявяването на ЗЗ ВГ0001386 „Яденица“, както и с това, че новият проект се изпълнява не в естествена природна среда, а в антропогенно повлияна – извършена е гола сеч в ложето на езерото, разкрити са строителни площадки „Яденица“ и „Чаира“. В Допълнен ДОВОС се разглеждат и съпоставят въздействията върху околната среда на двата варианта на водооплътния елемент на язовирната стена СБЕ и АБД. Разглеждат се всички алтернативи.

Оценка на състоянието на компонентите и факторите на околната среда на територията на Проект „Яденица“ бяха изяснени подробно, като главните изводи са: Климат – климатичните характеристики са определени с ползване на данни от метеорологична станция „Чаира“ (2000 – 2014 г.). Качество на въздуха – използвана е информация от Института по пътища и мостове (АПИ) за трафик по трасето на път I-8 и III-842 и мобилна станция „Велинград“. Проект „Яденица“ ще се изгражда в ненакърнена природна среда (качество на въздуха) без условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух. Води – повърхностни води – разглеждат се изградените системи за ВиК на обекта, речната мрежа, изследванията на нарушения отток от 1995 и 1997 г., резултатите от хидробиологичния мониторинг, анализ на данните от ПУРБ (2010 – 2015 г.) и ПУРБ (2016 – 2021 г.) на БД ИБР – ПВТ река Яденица, ВТ язовир „Белмекен“ и ВТ яз. „Чаира“. Р. Яденица е в добро екологично състояние. Подземни води – на територията на Проект „Яденица“ има едно подземно водно тяло, което е в добро химично и количествено състояние, не е в риск по количествено и химично състояние. Геоложка среда – за обекта има много задълбочени инженерно-геоложки проучвания – от идейния проект до работните проекти 2006 – 2016 г. Частично укрепен външно е Яденишкият разлом в частта над водното ниво. Има окончателен проект. Почви – структурата и съставът на почвения покров – кафяви горски почви са благоприятни за горските екосистеми, но с проявена водна ерозия. На НЕК ЕАД към периода на строителство 1999 – 2005 г. са отчуждени и предадени 582 дка от ДГФ, като за 68 дка предстои процедура. В ДОВОС освен тези земи се разглеждат и тези в 50.0 м зона извън акваторията на езерото, както и под язовирната стена. Отпадъци – разгледана е регионална програма за управление на отпадъците за регион Пазарджик. Вредни физични фактори – шум и вибрации. Оценката е извършена по данни от преброителните пунктове на АПИ. Посочени са завишенията на шум сега – 8-9 до 11-12 dBA в гр. Белово и в с. Г. Белово, 4-9 dBA спрямо дневен и нощен период спрямо нормите за жилищни територии. В периода до 2005 г. НЕК ЕАД финансово подпомага укрепването на църквата Св. Георги в с. Г. Белово с уникален олтар. Растителност – Оценката на състоянието на растителността е извършена към 1999 г. (естествена растителност) сега след голата сеч към 2016 г. и естествената растителност в 50 м зона и под яз. стена. Животински свят – подробни изследвания (с посочване на маршрутите на проучване на презентацията) от шест експерти по животински свят (извън хидробиологията) са извършени за ихтиофауна, безгръбначни, земноводни и влечуги, бозайници и птици, като е представен и природозащитният и законов статут на отделните видове в ЗЗ „Яденица“. От особено значение е местоположението на обекта (кота 1200). Обърнато бе внимание на наличие на прилепи в галериите и тунела. Ландшафтът към момента е силно повлиян от изпълненото (2005 г.) и неподдържано

строителство след 2011 г. Археологичните проучвания са извършени до 2005 г. с разрешение на строителството на обекта от НИПК. Обект „Яденица“ е извън ЗЗ „Яденица“ и тунелът преминава частично под НПК „Рила“ и двете защитени зони по Директива 92/43ЕЕС и 2009-147 ЕЕС.

Прогноза за предполагаемите въздействия върху околната среда и населението в резултат на осъществяване на ИП Проект „Яденица“.

Доц. Николаева изясни извършените изследвания относно въздействията на проекта върху компонентите и факторите на околната среда и резултатите от прогнозните оценки.

Климат – не се променя климатът на територията, климатичните характеристики са благоприятни за разсейване на замърсителите и за извършване на строителството в предвидения срок. Качеството на въздуха – подробно се разгледаха площните и линейни източници и взривните дейности, както и временни и помощни стопанства. Направена е количествена оценка на емисиите по време на строителството – прахови емисии от земно-изкопните работи, емисии от механизация и полагане на битум, газови емисии при взрив. Определени са емисиите от линейни източници и зоните и степента на въздействия за к.м. „Чаира“, с. Г. Белово и с. Сестримо. Максималната годишна концентрация в тях е под СГН и ДОП. Определени са въздействията от площни източници. Прогнозните оценки са изпълнени с използване на приети модели. Оценени са влиянията от площадка „Яденица“ към Юндола и от бетонов завод на площадка Чаира към три вили на к.м. Чаира от прах. Релефът възпрепятства пренос на замърсители. При взривните работи нито едно населено място не е в зоната, по-малка от 200 м. Въздействието върху качеството на атмосферния въздух по време на строителството е незначително, а по време на експлоатация няма въздействие. Води – разглеждат се ВиК на обекта по време на строителството, както и опазване качеството на водите на р. Яденица в този период с изградените механични утаители на пл. „Яденица“ и пл. „Чаира“ и по-късно горен отбивен яз над яз. стена. Основното въздействие е по време на експлоатация с нарушаване режима на оттока под яз. стена. Използва се математически модел за определяне на минимално допустимия отток под язовирната стена. Моделът следва моделиране развитието на зообентоса при естествен режим с редицата от 1952 – 2014 г., изчисляване на нарушения режим на оттока сега и след изграждане на стената, моделиране развитието на зообентоса при двата режима, избор на размера на минимално допустимия отток. Окончателно под яз. стена от изпразнителната система на тунела под ННРВН (подходяща t°) се изпускат $0.080 \text{ m}^3/\text{сек}$ с отчитане на заложените в ЗВ изисквания $Q_{\text{ек}} \geq Q_{95\%}$, $Q_{\text{ек}} \geq 10\%Q_0$. За да се запази сегашното състояние на река Яденица под вливане на р. Юндолска се ликвидира водохващане № 5 на р. Юндолска, с което $Q_0=0.225 - 0.235 \text{ m}^3/\text{сек}$. Разгледан е наносният отток и хидроморфологичните изменения в р. Яденица. Реализацията на Проект „Яденица“ намалява риска от наводнения (обектът е включен в ПУРН на ИБР). Доц. Николаева разясни кумулативният ефект и увеличаване на оттока в 7 месеца (маловодие) от годината, което е било и искане на населението от с. Г. Белово. Разгледани бяха и яз. „Белмекен“ и яз. „Чаира“. Подземни води – Проект „Яденица“ не засяга ПВТ. Почви – разгледани са всички нарушения в зоната на строителната

площадка „Яденица“ и опазване на чистотата на почвите. Геоложка среда – инженерногеоложките характеристики са отчетени в Проекта за „Яденица“ (яз. стена и съоръженията към нея и реверсивния напорен тунел) и се гарантира безопасността на съоръженията в експлоатация. Отпадъци – подробно се изясниха всички видове отпадъци по време на строителството и препоръката за отдаване на издънковата растителност на населението за огрев. Опасни вещества. Обектът (взривен склад) е с нисък рисков потенциал. Определени са зоните на планирани действия при аварии. Вредни физични фактори – шумът по време на строителство е за работната среда (70 dBA) с оценка на всеки източник. Увеличаване на транспортния поток през с. Г. Белово с 2 коли/ч не променя шумовите характеристики в селото, няма вибрации (а са предвидени и ограничения на скоростта през селото до 40 км/ч). Известен дискомфорт в рамките на 1 час три пъти дневно има за вилите на в. зона Чаира. В с. Сестримо не се формира транспортен поток. Отчетено е влиянието от шум от бетоново стопанство на производствена площадка на ПАВЕЦ „Чаира“ към вилите. Има естествена преграда. Растителен свят – степента на въздействие върху растителния свят е незначителна поради ниската степен на чувствителност на издънковата растителност, висока степен на чувствителност има на локални съобщества на елша. Животински свят – при запазване на сегашното състояние на оттока в р. Яденица под вливането на р. Юндолска степента на въздействие върху животинския свят е незначителна. Промени настъпват в зоната на язовира на дължина 1.9 км, където се формира СМВТ с оглед режима на работа. Незначителната степен на въздействие по време на строителство и експлоатация е определена след последователно разглеждане на въздействията за отделните видове риби, безгръбначни, земноводни и влечуги, бозайници и птици и необходимите мерки. При сработка от 29 м седмично яз. Яденица не може да се използва за риболов. Ландшафт – посочи се в презентацията промяната в ландшафта в периода на експлоатация.

Риск за околната среда – Аварии в период на експлоатация (аварии от предназначението на обекта и природни бедствия). Безопасността на обекта се гарантира при проектирането, строителството и експлоатацията. Доц. Николаева подробно изясни хидрологичният риск и ролята на яз. Яденица за превенция на наводняванията чрез използване на възможностите на ПАВЕЦ „Чаира“ и к-да „Белмекен-Сестримо“ (от особено значение за с. Г. Белово и гр. Белово). Сеизмичният риск е отчетен в проекта с безопасно поемане на сеизмичните въздействия при оценка на сеизмичния hazard на площадката на язовирната стена и прилагане на всички наши и международни (ICOLD) нормативни документи.

Относно кумулативния ефект подробно разяснение се даде за всички ИП, които са в поречието на р. Яденица.

Разгледан е здравният риск за работниците и населението. Въздействието върху здравето на хората е основно в работната среда.

Разгледани и предложени са 85 мерки по време на строителство на Проект „Яденица“ и 8 мерки по време на експлоатация за ограничаване, намаляване, предотвратяване, прекратяване и/или компенсиране на отрицателните въздействия.

Приложен е анализ на прилагане на изключенията по чл. 156е, ал. 1 и 2 от ЗВ за Проект „Яденица“.

Двата варианта за яз. стена със СБЕ и АБД са съпоставими по въздействие върху компонентите и факторите на околната среда, но вариантът с АБД е с предимство по отношение на безопасна експлоатация на обекта и ПАВЕЦ „Чаира“ и се препоръчва да се разреши за осъществяване.

Доц. Николаева изясни основни положения от ДОСВ, като заключението в този доклад е, че Проект „Яденица“ е с незначителна степен на въздействие върху структурата, функциите и природозащитните цели на ЗЗ и ИП е съвместимо с предмета и целите на опазване на ЗЗ „Яденица“.

Г-н Любчо Луков – Сдружение „И българите сме хора“. (*Чете жалба против Доклада за ОВОС и инвестиционното предложение*). Основните мотиви, посочени в жалбата, са нарушение на административно производствените правила, непримирими противоречия на ИП и ДОВОС с Конституцията и императивни законови разпоредби и икономическо безсмислие на ИП. Като нарушение на административно производствените правила са посочени невъзможност да се изтегли информация за ИП и ДОВОС до 25.05.2017 г. от посочените в обявата връзки, липсата на уведомление на най-ранен етап на компетентните органи и засегнатото население. Това се отнася за кметовете и населението на общините по поречието на река Марица, включително гр. Пазарджик и гр. Пловдив, до където би могла да стигне приливната катастрофална вълна при евентуално разрушение на язовирната стена. Освен това МОСВ не е уведомен за наличието на защитени видове в р. Яденица на мястото на ИП. Може да бъде замърсена питейната вода на населението, което не е уведомено за инвестиционните намерения. Тъй като това касае националната сигурност на страната, би следвало проектът да се одобрява от Министъра на отбраната, Министъра на вътрешните работи или Председателя на ДАНС, а няма данни те да са уведомени за ИП. В мотивите, свързани с непримирими противоречия на ИП и ДОВОС с Конституцията и императивните законови разпоредби, са включени създаване на нездравословна среда за населението в резултат от разполагане на стената в сеизмичен район и липсата на актуални скици и карти на имотите, които ще бъдат засегнати и нотариални съгласия от техните собственици. Освен това няма план-сметки за обезщетяване на собствениците на засегнати земи, както и такива за евентуални отчуждителни процедури. За доказване на икономическото безсмислие на ИП, в жалбата е посочена сума от 300 млн. лева за изграждане на язовира и печалба от произведена електроенергия в размер на 35 000 лева годишно, което с лихвите, би довело до изплащане на инвестицията след 8343 години. Жалбата приключва със заключението, че очевидно се касае за схема за дългогодишно източване на много пари, поради което ИП и ДОВОС не трябва да бъдат одобрени, а ДАНС и Прокуратурата трябва да се занимаят с въпроса.

Г-н Луков заяви, че еврокомисар на Агенцията по иновации и мрежи е един човек от остров Малта. Изказва мнение, че по всяка вероятност този човек е корумпиран. Във връзка с разходите за Проекта, г-н Луков прочита писмо от Министерство на финансите, в което е посочено, че няма данни за осигурено

финансиране за проект „Яденица“ от оперативни програми, управлявани от министерството.

Средствата от 6 милиона евро от INEA са за помпи, а не за язовир и ще бъдат откраднати.

На въпрос от г-н Пламен Сулев, присъстващ на общественото обсъждане, какъв е хонорарът на г-н Луков да прочете тази жалба, г-н Луков отговори, че до момента е спрял над 20-30 ВЕЦ-а и никога не е имал материална изгода от това. Дори е платил собствени 450 лв. за единственото си загубено дело от МОСВ.

Инж. Костадин Варев – Кмет на община Белово: Хората, които присъстват в залата са достатъчно отговорни хора. Това, което чухме най-вероятно са го чули и тези 30 проекта, които г-н Луков е спрял. Да подходим по-сериозно.

Г-жа Христова: Много неща каза господинът, но трябва да се насочим конкретно към даден въпрос. Що се отнася до законността на обявяването на ДОВОС, нашият юрист е направил справка, която опровергава твърденията в жалбата. Не смятам да коментирам обвиненията срещу шефа на INEA. По отношение на сигурността на язовирната стена отношение ще вземе главният проектант.

Г-н Маргаритов, главен проектант: Г-н Маргаритов заяви, че за разлика от жалбата, в която няма никакви доказателства за твърденията относно сигурността на стената, проекта и изчисленията доказващи сигурността на язовирната стена са изготвени съгласно Българската нормативна уредба и добрата световна практика.

Доц. Николаева: Обяснява, че това не е първият обект, построен в разломен район. Главно са пълните изследвания в проекта, което е изпълнено. В Доклада за ОВОС няма оценка на икономическия ефект и на яз. „Яденица“ няма помпи.

След забележка, че обсъждането се води от представител на Възложителя, а не от представител на МОСВ, както би трябвало, г-н Луков напуска обсъждането.

Г-н Димитър Куманов, Риболовно сдружение „Балканка“ София: Г-н Куманов постави следните въпроси:

1. Представя Приложение № 6 от ДОСВ – надлъжен профил на реверсивния тунел, на който се виждат разломите, които са поне десет. На чертежа липсват подписи и легенда за означенията, което прави документа невалиден. Яденишкият разлом преминава съвсем близо до енергогасителя, а съгласно чл. 171 и чл. 172 от НПСЗР, строителството на язовири в райони с разломи е забранено. Според доклада частично е укрепен Яденишкият разлом. Но язовир „Яденица“ не е обикновен язовир - в него за 20 часа в генераторен режим ще навлизат 9.2 млн. м³, а за 22 часа в помпен режим ще се изпразват, тоест 9.2 милиона тона ще пулсират върху нестабилната геоложка основа, върху която и без такива пулсации да са налични, приложимата нормативна уредба забранява строителство на язовири, заради сеизмичния риск. Пулсиращото натоварване може да предизвика движения в разлома, което да доведе до земетресение и катастрофиране на язовирната стена.

2. Кой ще възстанови старите къщи в с. Голямо Белово, ако бъдат разрушени в следствие на интензивното движение на строителна техника? Половината къщи са си тръгнали, кой ще поеме отговорност.

3. Що се отнася до водните количества за оводняване на река Яденица след язовирната стена г-н Куманов поиска отговор колко са дренажните водохващания, за които е представена карта в ДОВОС, защото те също отнемат водни количества. Доц. Николаева отговори, че те са над 50. Според г-н Куманов при отток под 100 л/сек водоотнемането е забранено. В стария доклад за ОВОС е обявено екологично водно количество от 20 л/сек и само през два месеца от годината – 200 л/сек, което е твърде малко. В настоящия доклад по ОВОС са обявени 80 л/сек, което е минималното количество екологичен отток съгласно законодателството, но не е споменато, че това трябва да бъде към точката а на водоземане. Как е възможно един и същи екип да определи толкова различни стойности. Очаква се изграждане на МВЕЦ в защитената зона на 11 км по-надолу при водно количество от 35 л/сек. Къде са се изгубили водни количества и от 80 л/сек са станали 35 л/сек. В доклада по ОВОС е записано, че водното тяло е в добро хидрологично и химично състояние, а съгласно ПУРБ хидрологичното състояние е умерено, а химичното не е ясно. Всичко това показва, че оценката на експертите по ОВОС е погрешна и ще има увреждане на ЗЗ „Яденица“.

4. Не е предвидено изграждане на рибни проходи.

5. Тъй като е доказано наличието на защитения вид ручеен рак, чл. 6.3 и 6.4 от Директивата за местообитанията позволяват осъществяване на проекта въпреки отрицателно въздействие единствено при изключителен обществен интерес и одобрение от Европейската комисия на предприетите от съответната държава компенсаторни мерки. При настоящите данни, реката ще се превърне в капан за рибите. Освен това, при проведена проверка на сдружение „Балканка“, съвместно с Басейнова дирекция – Пловдив, е констатирано, че хидравличната непрекъсваемост на река Яденица не е осигурена. Допълнително в докладите за ОСВ и ОВОС има противоречаща си информация относно наличието на ручеен рак. Заключение е, че такива доклади не трябва да се изготвят. В съкратен вариант констатациите на Сдружение „Балканка“ са изпратени на Европейската комисия и INEA.

На въпрос от страна на г-н Иван Марков, ръководител Технически отдел към Предприятие „Язовири и каскади“ дали г-н Куманов е против всички язовири или само против язовир „Яденица“, г-н Куманов отговори, че става въпрос единствено за язовир „Яденица“, тъй като нарушенията са толкова много, че няма как да бъдат отстранени. Г-н Марков допълни, че предмет на ИП на НЕК ЕАД е единствено язовир „Яденица“, а представителят на „Балканка“ го коментира заедно със събирателната деривация, което е некоректно тъй като тя има своите разрешителни. Според г-н Куманов в докладите за оценка на въздействието трябва да се направи кумулативна оценка на всички съществуващи и бъдещи съоръжения, а не само за предмета на ИП. *(Връчва официално папката с материалите на водещия срещата г-жа Христова).*

Инж. Костадин Варев – Кмет на община Белово: Независимо от аргументите на противниците на Проекта, на територията на общината е разположено Държавно горско

стопанство. Там е отбелязано най-голямото видово разнообразие. На тази територия са най-малко регистрираните пожари, тук е регистрирано увеличаване на видовия животински свят. Броят на ловците на територията се е увеличил в пъти. Популациите на елен, сърна, дива свиня са се увеличили. Няма каламитети по изсъхващи видове. Аз съм отрасъл на река Яденица. Лятно време вливането на Юндолска в Яденица наистина е 2 кофи вода. Под Яденица има 2 основни вливания в Яденица, които ще се запазят. По отношение на ръкава от 500 м от язовирната стена до главния път, гарантират голям дебит. Ние изцяло подкрепяме този проект.

Г-н Димитър Маргаритов, главен проектант – (отговор на въпрос на г-н Куманов): Въпросът за сеизмичната сигурност на язовира – геоложките и сеизмотектонските условия са проучвани в течение на много години. Изводът е бил, че язовирната стена може да бъде построена на това място. През 2017 година, като част на актуализирания работен проект, е направена актуална оценка на сеизмичния hazard на площадката на язовирната стена, включваща: сеизмотектонски условия; сеизмичност; анализ на сеизмичния hazard; сеизмични характеристики на проектиране.

По отношение на язовирната стена: Площадката на язовира се намира в относително стабилен блок. В 5-км зона около стената не се идентифицират съвременни активни разломни структури. Типът на язовирната стена – каменно насипна с асфалто – бетонова диафрагма - е избран спрямо най-новите препоръки на Международната комисия по Големите язовири (ICOLD), за избор на тип на стената в райони със сеизмична активност. При проектирането на язовирната стена са спазени всички български нормативни документир за проектиране на Хидротехнически съоръжения, както и препоръките на ICOLD. Язовирната стена е осигурена за:

- сеизмично ниво с период на повторемост 1000 години, съгласно българските сеизмични норми;
- сеизмично ниво с период на повторемост 10 000 години, препоръчано от ICOLD. При настъпване на такова събитие трябва да се предотврати неконтролируемото изпускане на вода от язовира;
- сеизмично ниво с период на повторемост 145 години, препоръчано от ICOLD. При настъпване на такова сеизмично събитие по язовирната стена и основните съоръжения не трябва да има повреди или те да са пренебрежимо малки.

Еврокод 8 е използван за помощни и спомагателни сгради, явяващи се нехидротехнически съоръжения.

По отношение на реверсивния напорен тунел: По трасето на тунела не са идентифицирани активни разломи. Идентифицирани са и са прогнозирани редица разломи / тектонски обработени зони. Проектът на тунела е съобразен с наличието на такива зони и са предвидени мерки, осигуряващи сигурността на тунела. Съгласно данните от международната практика при сеизмично въздействие тунелите са много по-сигурни (безопасни) спрямо всички сгради и надземни съоръжения. Тунелната облицовка е консервативно оразмерена, например не е правено намаление (редукция) на сеизмичното въздействие в дълбочина на масива.

Ако предположим хипотетично, че настъпи разместване в някой от разломите, то ситуацията няма да е толкова страшна. При изтичане на вода от тунела, тя няма да стигне до повърхността. С времето в определени зони водното ниво в масива ще се изравни с това в язовирите. В последствие тунелът ще се осуши и ремонтира.

Г-н Георги Евстатиев: Укрепен е брега в зоната на Яденишкия разлом.

Доц. Николаева: Ние правихме ОВОС за МВЕЦ „Бърза“ (*говори за случая с изграждане на рибен проход при МВЕЦ „Бърза“*), която не е реализирана. Замърсяването на Юндоляска – имахме консултации с ЛТУ, УОГС - Юндоля. Не е вярно, че УОГС изпускат отпадъчни води от завода. Екологичното състояние на р. Юндоляска е добро, за което говори наличието на животински видове, които са чувствителни на замърсяване. В ДОВОС няма запис, че няма ручеен рак в Юндоляска. За рибните проходи ще изясни доц. Пехливанов.

Доц. Пехливанов: Какво значение има, че няма рибни проходи на язовирната стена, с рибни проходи на водохващането. Яденица е пъстървова река. На високите стени рибните проходи са неефективни. Под сливането на Юндоляска в Яденица се намира ручеен рак. Направени са проучвания – няма индикации за замърсяване.

Г-н Куманов: Замърсяването е до водохващане № 5, вие пускате мръсната вода през това водохващане.

Г-жа Христова: Смятам, че времето напредна. Ще ви бъде отговорено писмено на възраженията.

Г-н Андрей Ковачев – Сдружение „За да остане природа в България“. Сдружението е предложило обявяване на Яденица и Рила Буфер за защитени зони. Изказването му да се приеме като сигнал. Не се спазват европейските директиви (чл. 6.2 от Директивата за местообитанията), при процедура по обявяване на защитена зона не може да има инвестиционни намерения. Мнението на г-н Ковачев е, че единственият начин за осъществяване на проекта е спазването на европейските директиви, затова той смята, че Възложителят трябва да изчака приемането на защитената зона Рила Буфер и тогава да се проведат необходимите процедури по оценка на съвместимостта.

Г-н Ангел Шуманов – Кмет на с. Аканджиево: Изненадан съм от активното участие на природозащитниците, но малко да се върнем назад във времето. Преди да се изгради ПАВЕЦ „Чаира“ имаше същите слухове, че водата ще отнесе хората. Познавам каскада „Белмекен-Сестримо“, познавам хора, които работят там и знам, че това е уникално съоръжение. Не съм против екологичните изисквания, но тук водата е чиста екологията е чиста... Идеята на хората да го построят я приветствам. За да си даде кметът на общината съгласието, съм сигурен, че всичко много добре е проучено.

Г-н Любомир Костадинов – юрист, занимаващ се с води, реки: Язовирът дълго време беше извън моето полезна. След като се запознах с ОВОС-а и оценката за съвместимост, много се смутих. Водата от Белмекен, която идва, не можем да твърдим, че водата за този язовир ще дойде от Белмекен, без да знаем от къде ще дойде. Трябва да се направи оценка на всички водохващания в рамките на национален парк „Рила“, трябва да се разглеждат и старите съоръжения, следователно не е направена оценка на общият ефект. Рамкова директива за водите, чл. 4.8 и 4.9 не позволяват язовир „Яденица“ да бъде изключение по чл. 4.7 – оценката трябва да е съвместима с нея. С тези разломи има ли риск тук също да бетонираме дъното? Направена ли е оценка на алтернативите - вместо да се разширява капацитета на ПАВЕЦ „Чаира“, не може ли да се изградят нови мощности например по река Вьча или Арда?

Г-жа Христова: Няма как мощността на ПАВЕЦ „Чаира“ да бъде заменена с мощности на друго място. Още в самото начало казахме за значението на този язовир за българската енергетика.

Що се отнася до изключението по чл. 4.7 от Рамковата директива за водите, то е направено в ПУРБ.

Поради изчерпване на обсъжданията по Докладите на ОВОС водещият общественото обсъждане закри срещата в 15:23 ч на 20.06.2017 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Възражение относно: Доклад за Оценка на степента на въздействие на инвестиционно предложение ”Проект “Яденица” увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ “Чаира” чрез изграждане на язовир “Яденица” и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир “Чаира върху защитена зона BG 0001386 “Яденица”. и: Допълнен доклад за Оценка на Въздействието върху Околната Среда /ОВОС/ за същото инвестиционно предложение. Подател: **Сдружение „Балканка“**, гр. София, ул.Александър Малинов №87 – връчено на водещия срещата за обществено обсъждане на самата среща.

2. Възражение от **Любчо Луков**, от гр.София, ж.к.Дървеница, бл.44, вх.В, ап.77, тел.0888019399, liubcho.lukov@abv.bg, представител на Сдружение с нестопанска цел „И българите сме хора” против инвестиционното предложение /ИП/ и доклада за ОВОС за т.н. Язовир Яденица на едноименната река в землището на Белово – входирано в приемната за граждани на Община Белово.

Протоколчик:

Л. Танева – спец. „РД и ЕП”, общ. Белово

Възложител:

Ани Христова – ръководител управление „Електропроизводство” на НЕК ЕАД